

Lesopzet

Naam

• Medicatie toedienen en medisch rekenen

Onderstaande leerdoelen worden behandeld in 2 e-learning modules en een praktijkbijeenkomst.

Leerdoelen

De deelnemer:

- Is zich bewust wanneer hij of zij bekwaam en bevoegd is en is bekend met de relevante wetgeving ten aanzien van medicatieveiligheid.
- Kan het belang van de principes veilige medicatie keten benoemen.
- Heeft kennis van een verantwoorde manier van medicatie delen en is zich bewust van de risico's in het medicatieproces.
- Weet wie welke rol heeft in het medicatieproces en kent ook zijn of haar eigen rol hierin.
- Kent het belang van een zorgvuldige toedienregistratie en weet hoe afspraken vastgelegd worden in het zorgdossier.
- Is op de hoogte van afspraken ten aanzien van melden van incidenten en aansprakelijkheid bij het aanreiken en/of toedienen van medicatie.
- Kent de 5x juist regel bij het aanreiken van medicatie.
- Is op de hoogte van beheer eigen medicatie.
- Weet hoe hij of zij om dient te gaan met medicatie voor cliënten met een BOPZ status.
- Weet hoe controle en dubbele controle plaatsvindt bij het aanreiken en / of toedienen van medicatie.
- Heeft inzicht in in het voorkomen van medicatiefouten.
- Kent de verschillende uitzetsystemen en weet hoe te handelen bij 'zo nodig medicatie' en vermalen van medicatie.
- Weet hoe in het algemeen een medicijn werkt.
- Kent de verschillende medicijngroepen.
- Is bekend met de termen polyfarmacie, interacties en bijwerkingen.
- Kan de aandachtspunten benoemen bij het toedienen van medicatie via verschillende toedieningswegen.
- Kan medisch rekenen toepassen bij: eenheden omrekenen, hoeveelheid medicatie, percentages of aantal IE.
- Kan medisch rekenen inzake oplossingen, verdunningen en toedienen van zuurstof.
- Kan de vochtbalans berekenen van een cliënt.
- Heeft aan de hand van casuïstiek op het gebied van verschillende ziektebeelden, inzicht in medicijngebruik, risicofactoren, risicoprofiel, behandeling en eventuele complicaties.

Vorbereidende opdracht(en):

• E-learning

Onderwerp:	Tijd:	Werkvorm / inhoud:	Materiaal:
Voorstellen	10.00 – 10.10 10 min	• Trainer en deelnemers stellen zichzelf voor	Presentielijst, naamkaartjes
Programma	10.10 – 10.15 5 min	• De trainer licht het programma van de praktijkbijeenkomst toe.	Powerpoint
E-learning	10.15 – 10.25 10 min	• Trainer komt terug op de e-learning modules. Welke vragen zijn hierover?	
Korte verdieping	10.25 – 10.35	• Wat wordt er van jou als zorgverlener verwacht t.a.v. medicatie? Hoe werk je a.d.h.v. richtlijnen,	PowerPoint

op wet- en regelgeving	10 min	protocollen en werkinstructie (en wat zijn de verschillen)	
Korte verdieping op medicatieketen en medicatieprocessen	10.35 – 10.45 15 min	<ul style="list-style-type: none"> Hoe ziet de medicatieketen eruit en wat is jouw rol? 	PowerPoint
Casuïstiek hartfalen	10.45 – 11.20 20 min	<ul style="list-style-type: none"> Aan de hand van praktijkvoorbeelden gaan de deelnemers in op de medicamenteuze behandeling bij de betreffende cliënt. Ze kijken naar de risicofactoren en eventuele complicaties. 	Praktijkvoorbeelden
Casuïstiek trombose	11.20 – 11.30 10 min	<ul style="list-style-type: none"> Aan de hand van een praktijkvoorbeeld gaan de deelnemers in op de medicamenteuze behandeling bij de betreffende cliënt. Ze kijken naar de risicofactoren en eventuele complicaties. 	Praktijkvoorbeelden
Medicatie tbv pijnbestrijding	11.30 – 12.00 30 min	<ul style="list-style-type: none"> Wat is pijn? Welke opioïden varianten zijn er? Hoe zit het met de doseringen en het effect? Welke bijwerkingen kunnen optreden? Welke contra-indicaties zijn er? 	PowerPoint
Casuïstiek maagproblemen	12.00 – 12.20 20 min	<ul style="list-style-type: none"> Aan de hand van praktijkvoorbeelden gaan de deelnemers in op de medicamenteuze behandeling bij de betreffende cliënt. Ze kijken naar de risicofactoren en eventuele complicaties. 	Praktijkvoorbeelden
	12.20 – 12.50 30 min	<ul style="list-style-type: none"> Pauze, lunch 	
Casuïstiek stofwisselingsaandoeningen	12.50 – 13.05 15 min	<ul style="list-style-type: none"> Aan de hand van praktijkvoorbeelden gaan de deelnemers in op de medicamenteuze behandeling bij de betreffende cliënt. Ze kijken naar de risicofactoren en eventuele complicaties. 	Praktijkvoorbeelden
Casuïstiek infectieziekten	13.05 – 13.20 15 min	<ul style="list-style-type: none"> Aan de hand van praktijkvoorbeelden gaan de deelnemers in op de medicamenteuze behandeling bij de betreffende cliënt. Ze kijken naar de risicofactoren en eventuele complicaties. 	Praktijkvoorbeelden
Casuïstiek psychische aandoeningen	13.20 – 13.40 20 min	<ul style="list-style-type: none"> Aan de hand van praktijkvoorbeelden gaan de deelnemers in op de medicamenteuze behandeling bij de betreffende cliënt. Ze kijken naar de risicofactoren en eventuele complicaties. 	Praktijkvoorbeelden
Medisch rekenen	13.40 – 14.10 30 min	<ul style="list-style-type: none"> De deelnemers maken een toets met de volgende onderdelen: <ul style="list-style-type: none"> o Eenheden omrekenen o Oplossingen o Verdunningen o Zuurstof toedienen o Vochtbalans berekenen 	Toetsen Antwoordformulieren

		<ul style="list-style-type: none"> o Infuus (alleen verpleegkundigen) o Medicatie mg/mL o Medicatie % o Medicatie IE 	
Medisch rekenen	14.10 – 14.50 40 min	<ul style="list-style-type: none"> • De trainer bespreekt de antwoorden van de toets en geeft verdiepende informatie over hoe berekeningen werken daar waar deelnemers moeite hebben. 	Antwoorden toets
Evaluatie en afsluiting	14.50 – 15.00 10 min	<ul style="list-style-type: none"> • Uitwisselen ervaringen van de e-learning en mening over de praktijkbijeenkomst ventileren. Na afloop wordt Bewijs van deelname uitgereikt. 	Evaluatiekaarten Evaluatieformulier trainer Bewijzen van deelname
Totale tijd exclusief pauze	4,5 uur	<ul style="list-style-type: none"> • 	

Reflectieopdrachten na afloop:

3, 6 en 9 maanden na de bijeenkomst ontvangen ze per mail nog korte reflectieopdrachten om het thema medicatieveiligheid goed onder de aandacht te houden.

Overzicht materialen:

- Lesopzet
- Presentielijst
- Evaluatieformulieren
- Evaluatieformulier trainer
- Hand out (op papier of op website)
- Pennen
- Stiften
- Naambordjes
- Post its
- Laptop
- Muziek / boxjes
- Beamer (evt. scherm)

Bronnen:

Literatuur

Medicatieveiligheid, Op weg naar veilige zorg, Elly vn Haaren e.a., Uitgeverij Bohn Safleu van Loghum, 2014
 Rekenen in de gezondheidszorg, drs. J.H. Vermaat en J.J.H. Weierink, Uitgeverij Kavanah, 2010
 Het gebruik van ACE- remmers in de praktijk I. Dogterom-verburg In nurse academy -2015
 Hartfalen; M. Manenschijn in Nurse Academy 4-2016
 Pijn bij kwetsbare ouderen met dementie in het ziekenhuis. Dr. S. Zwakhalen in Nurse academy 3-2015
 Herkening en behandeling van chronische pijn bij kwetbare ouderen Utrecht: Verenso, 2011
 Dementie en depressie op latere leeftijd L. Cremer Msc, A. Rietdijk MSc in Nurse Academy O&T 4-2017

Richtlijnen

Vilans protocollen
 Leidraad Bekwaamheid bij medicatie geven in de langdurige zorg, V&VN, december 2014
 Wet BIG
 Geneesmiddelenwet
 Opiumwet
 Wet Geneeskundige Behandelingsovereenkomst

Rapport In openheid leren van meldingen, IGZ, 15 november 2016
Richtlijn Veilige principes in de medicatieketen, Actiz, Verenso, V&VN e.a., november 2016
Richtlijn Diagnostiek en medicamenteuze behandeling van dementie. Nederlandse Vereniging voor Klinische Geriatrie; 2005

Internet

https://www.igz.nl/onderwerpen/handhaving_en_toezicht/wetten/geneesmiddelenwet/
<http://www.zorgvoorbeter.nl/ouderenzorg/Medicatieveiligheid-Organiseren-Wat-is-het.html>
<http://www.zorgvoorbeter.nl/docs/PVZ/vindplaats/medicatieveiligheid/veilige-principes-in-de-medicatieketen.pdf>
<https://www.farmacotherapeutischkompas.nl/>
<http://www.apotheek.nl/instructies/gebruiksaanwijzing-oogdruppels>
[http://www.apotheek.nl/Instructiefilmpjes/Instructiefilmje/Toedienen van oogdruppels en oogzalf.](http://www.apotheek.nl/Instructiefilmpjes/Instructiefilmje/Toedienen_van_oogdruppels_en_oogzalf)
<http://www.apotheek.nl/>
<http://oogdruppelen.nl/>
NHG-standaard Cardiovasculair risicomanagement (www.nhg.org/standaarden/samenvatting/cardiovasculair-risicomanagement)
NHG-standaard Hartfalen (www.nhg.org/standaarden/samenvatting/hartfalen#idp3793936)
Pijn bij de dementie van experiment tot betere zorg; Prof.dr. Wl. Achterberg, drs M. Pieper (www.Verenso.nl)
www.medicijngebruik.nl